

SLOVAK A1 – HIGHER LEVEL – PAPER 1
SLOVAQUE A1 – NIVEAU SUPÉRIEUR – ÉPREUVE 1
ESLOVACO A1 – NIVEL SUPERIOR – PRUEBA 1

Monday 22 May 2006 (morning)
Lundi 22 mai 2006 (matin)
Lunes 22 de mayo de 2006 (mañana)

2 hours / 2 heures / 2 horas

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a commentary on one passage only.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez un commentaire sur un seul des passages.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario sobre un solo fragmento.

Napište komentár o **jednom** z nasledujúcich textov.

1. (a)

Príbeh z päťdesiatych rokov

Môžem dosvedčiť, že do nijakého príbehu sa nikdy nezapletieme nevinne, iba ak nevdojak, a vystúpiť z neho nemáme možnosť ani vtedy, ak sa z nás medzičasom stal celkom iný človek. O to ide v slede udalostí, ktorého stehy ma poznačili pred štyrmi desaťročiami. Mal som dvadsaťjeden rokov, keď ma zatkli, a vedel som, že príbeh tým nepokračuje so mnou, ale vo mne, a preruší sa až v deň mojej smrti.

Na začiatku päťdesiatych rokov som bol poslucháčom práva v Bratislave a zaľúbil som sa do dievčiny, ktorá bola potomkom mešťanov, a preto ju neprijali na univerzitu. Dievčina si našla miesto úradníčky v čerstvo zoštatnenom malom podniku, kde vo funkcii hlavného inžiniera pracoval jej otec. Volala sa Kristína. To meno malo pre moje dedinské uši zvláštny cveng a vôbec som netušil, že neskôr, v šesťdesiatych a sedemdesiatych rokoch, bude také módne ako Zuza, Eva, Elena alebo Alžbeta. Na začiatku päťdesiatych rokov si človek nemohol byť istý ani tým, či raz nadídu šesťdesiate alebo sedemdesiate roky. Kristína si pletla dlhé svetlé vlasy do velikánskeho vrkoča, mala modré oči a vždy hovorila ticho, takmer šeptom. Stretával som sa s ňou poväčšine v zastrčených predmestských kaviarňach starej Bratislavy, ktorej tvár sa odvtedy od základu zmenila, no nie v každom ohľade na jej prospech. Kristína trvala na tom, aby sme náš vzťah, pokiaľ je to možné, zatajovali. Bola panna a panenstva som ju zbavil raz večer v jej kancelárii. Do konšpirácie sme zasvätili len starého vrátnika, ktorého mlčanie sme si pravidelne kupovali za vodku a koňak. Vrátnik bol starou rekvizitou podniku a Kristínu poznal od detstva. Večer o desiatej ho striedal nočný strážnik. S ním sme sa nekamarátili, tak ako ani s druhým vrátnikom, ktorý bol oveľa mladší a ku každému sa správal ako predstaviteľ moci. Kristíninu kanceláriu sme mohli navštevovať iba každý druhý deň a museli sme ju opustiť do desiatej večer. Obaja sme sa báli, že nás odhalia. Kristína mala trochu väčší strach ako ja, lebo zavše opakovala, že má zlé tušenie.

– Raz nás pristihnú, – hovorievala.

Jej predtucha sa naplnila jedného pošmúrneho, veterného včera koncom apríla. Nie z našej viny. Trochu neskromne a namyslene by som mohol tvrdiť aj to, že naše zlomené životy treba pripísať na účet drsného historického podnebia vtedajších čias. Lenže ani toto tvrdenie by nezodpovedalo do bodky nevyčerpateľnej spravodlivosti. Dejiny nám nechali pootvorenú bráničku a my sme na seba dobrovoľne vzali odhalenie so všetkými následkami. Naše životy by boli zlomené aj v tom prípade, keby sme boli prešli bráničkou, ibaže ináč, a rany by sme teraz nosili na iných miestach.

Stalo sa to večer okolo pol desiatej. Práve sme sa chceli obliecť. Zo schodišťa sa vchádzalo pohyblivými dverami do chodby, skadiaľ sa vstupovalo do kancelárií. Bolo ich šesť. Alebo sedem. Už sa nepamätám, to miesto som nikdy viac nenavštívi, a keby som ta musel zájsť, aj teraz, po vyše tridsiatich piatich rokoch, sa ma zmocňuje triaška, akoby sa odsúdený na smrť vracal na popravisko, kde mu v poslednej chvíli dali milosť. Jedno krídlo pohyblivých dverí časom pokleslo dolným okrajom šúchalo o kamennú dlažbu chodby a vydávalo charakteristický škripotavý zvuk. Zreteľne bolo počuť aj vo vzdialenej, uzamknutej tmavej miestnosti, kde sme trávili chvíle lásky. Obaja sme stúpili. Z chodby bolo počuť klepot podbitých

40 topánok viacerých osôb. Nemali sme najmenšie pochybnosti, že nás niekto vystriehol a udal. Obaja sme boli pripravení, že zakrátko vylomia dvere a nebudeme mať ani toľko času, aby sme si zakryli ohanbie figovým listom. Na naše najväčšie prekvapenie vtrhli do susednej kancelárie. Vtrhli nie je ten pravý výraz, lebo si ju otvorili kľúčom, ale ináč je namieste, lebo príselci sa tam správali nekompetentne. O niekoľko minút nám to bolo celkom zrejmé. V susednej kancelárii
45 mal pracovňu Kristínin otec. Sprvoti sme si mysleli, že si tam niečo zabudol alebo sa stalo niečo mimoriadne a jeho prítomnosť v tejto nezvyčajnej hodine je z hľadiska podniku nevyhnutná. Vrátnik bol ozbrojený, do podnikových priestorov nemohol vojsť ktokoľvek.

Cez tenkú prepážku sme počuli hlasy dvoch mužov a jednej ženy. Kristína rozpoznala ženský hlas, neskôr vyslovila aj meno. Žena bola zamestnankyňa podniku. To neplatilo
50 o dvoch chlapoch. Je pravda, že svoju prácu si konali ticho, padli medzi nimi nanajvýš polslová a polvety. Ani jeden hlas nepripomínal hlas Kristíninho otca. Iba pomaly sme si uvedomovali, do akej šlamastiky sme sa dostali. Človek zbadá väčšinou neskoro, že sa zaplietol do mimoriadnej situácie a že pod nohami sa mu znenazdania roztvorila hlboká priepasť. Neodvážili sme sa ani pohnúť. Hlboko sme prežívali dramatickú situáciu a v pološere sme sa so zadržaným
55 dychom vzájomne hľadali pohľadmi volajúcimi o pomoc, pričom sme sa obávali, že nám nervy vypovedia službu. Vietor zavše zalomcoval oknami a do vôle sa pohrával s lampou zavesenou nad dvorom. Svetlo lampy vrhalo na stenu oproti tiene. Vo vedľajšej kancelárii medzitým systematicky pracovali. Niet pochýb, že sa s prácou nenáhlili. Minulo už desať hodín a ešte vždy tam boli. Z času na čas bolo počuť škripot skriňových dverí a buchot zásuviek. Naša situácia bola
60 čoraz beznámejšia. Vrátnika už vystriedal nočný strážnik, teraz sme mohli prejsť vchodom len tak, že sa odhalíme. Neutešovalo nás ani vedomie, že náš vrátnik sa ocitol v takej istej šlamastike ako my. Bolo jasné, že tu musíme stráviť noc, a ak sa chceme vyhnúť úplnému fiasku, musíme do rána niečo vymyslieť. Ak nás zatiaľ neodhalia!

Lajos Grendel, *Slovenský Casanova – Okno po erotických snoch* (1991)

1. (b)

The Descent of Man (Pád – zostup človeka)

(Úryvok)

/4/ **BACCIONELO**

- „Vstúpte, prosím, pán Darwin.
Pozvali sme vás a dúfame,
že náš nález vás zaujme. Toto sú páni
Mario Toscani a Luigi Forza,
5 baníci z obce Baccionelo...“
- „Predvčerom v noci, pán doktor,
strhli sme túto stenu.
V dutine plnej kalnej vody
našli sme túto kostru. Pozrite: leží na prsiach
10 A zátylok má rozdrúzganý
kameňom či mlatom. Je to ešte dieťa, pán Darwin,
meria sotva stodvadsať centrimetrov.
Doktor Ricci z univerzity
vyhlásil, že to tu ležalo dvanásť miliónov rokov...“
- 15 Vieme, že sme zhrešili, pán doktor,
vyrušili sme mŕtveho z dlhého spánku...
Veď sme sa aj poskladali na zádušnú omšu
tomuto nebožiatku. Ale páter Farini
sa nám vysmial. „Kúpte si radšej vína,“ povedal,
20 „a vypite si ho na vlastnú spásu. Toto tu
nie je človek! Je to podzemný škriatok,
švorruká opica Guarrumana!
Je to hlina, ktorá nikdy nepocítila boží dych
A jeho lásku...“
- 25 Dostaneme niečo za tento nález
od štátu? Alebo vy, pán Darwin,
potešíte nás svojou štedrosťou? Usmeje sa na nás šťastie
cez milióny rokov?“

30 Tak tu si, dieťa moje,
šepká si Charles Darwin. Tu si,
ako sme tu my, tvoji potomci,
stvoreni vlastnými rukami
a vybraní časom – tóny v choráli,
ktorý si od vekov spieva človečenstvo...

35 Taverna na kraji obce
dlho do noci spieva si toskánske piesne.

Baccionelo
zapíja podzemného škriatka.

Mikuláš Kováč, *Písanie do snehu* (1978)
